บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

กระทรวงการต่างประเทศ (แปล). คำพิพากษาคดีประสาทพระวิหาร (ระหว่างประเทศกัมพูชากับประเทศไทย : การพิจารณาขั้นเนื้อหา. กรุงเทพมหานคร : สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, 2505.

กาเบรียล ริมเรล. ประวัติศาสตร์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศฝรั่งเศสกับกรุงสยาม. แปลจิตร ดวงเพ็ญ พันธ์หงษ์. กรุงเทพมหานคร กรมศิลปากร, 2518.

จิราภรณ์ สถาบนะวรรธนะ. วิกฤติการณ์สยาม ร.ศ.112 การเสียดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2523.

เพ็ญศรี ดุ๊ก. การต่างประเทศกับเอกราชและอธิปไตยของไทย. กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2527.

สมพงศ์ ชูมาก. กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

_____. ความพยายามขององค์การสหประชาชาติในการแก้ไขวิกฤตการณ์กัมพูชา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.

_____. และอรณี นวลสุวรรณ์. ปัญหาผู้ลี้ภัยอินโดจีน : ท่าทีและการปฏิบัติของประเทศต่าง ๆ และองค์การระหว่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

สดใส ขันติวรพงศ์. ความสัมพันธ์ของไทยกับต่างประเทศตะวันตก. พระนคร : เคล็ดไทย, 2517.

สุวิทย์ ธีรศาสวัติ. ความสัมพันธ์ระหว่างไทย - ฝรั่งเศส ร.ศ.112-116 : การเสียดินแดนฝั่งขวาแม่น้ำโขง. กรุงเทพมหานคร : แสงรุ้งการพิมพ์, 2523.

สุรชัย ศิริไกร. รายงานการวิจัยสาเหตุของการกระทบกระทั่งตามพรมแดนไทย - ลาว 1975 - 1980. สถาบันเอเชียศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุพจน์ ด่านตระกูล. ลาว - ไทย ใครมาเป็นเจ้าเข้าครอง. กรุงเทพมหานคร : 14 การพิมพ์, 2531.

อภิญญา เพื่องฟูสกุล. กรณีวิกฤติการณ์บากน้ำ ร.ศ.112 : วิเคราะห์กลไกในการกำหนดนโยบายระหว่างประเทศของไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เจริญผล, 2524.

อรุณ ภานุพงศ์. การทูตและการระหว่างประเทศ. โครงการบรรยายพิเศษดิเรก ชัยนาม ปี 2529. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2529.

บทความในหนังสือและวารสาร

ไกรสร พรหมวิหาร. 30 ปี แห่งการต่อสู้ภายใต้ธงชนะเลิศของพรรค. สำนักข่าวสารประเทศลาว, เวียงจันทน์ 2528.

กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์. "อนุสัญญาอินโดจีน พ.ศ.2469." ใน สราญรมย์, ปีที่ 22 ฉบับที่ระลึก 10 กุมภาพันธ์ 2515.

กระทรวงมหาดไทย. "ผู้อพยพลี้ภัยชาวอินโดจีนในประเทศไทย." สำนักงานศูนย์ดำเนินการเกี่ยวกับผู้อพยพ.

ขจัดภัย บุรุษพัฒน์. "ผู้อพยพลี้ภัยจากอินโดจีน." ใน จิตวิทยาความมั่นคง, กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2530.

ชมรมรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง. "นิทรรศการนโยบายต่างประเทศของไทย 2475 - ปัจจุบัน." วารสารรัฐศาสตร์. (ฉบับพิเศษ)

ประสงค์ สุ่นศิริ. "ปัญหาการรุกล้ำอธิปไตยตามแนวชายแดน." ใน จิตวิทยาความมั่นคง, กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2526.

ประสิทธิ์ เอกบุตร. "แง่มุมของข้อพิพาททางพรมแดน : เน้นคดีตัวอย่าง. "วารสารนิติศาสตร์. ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 มีนาคม 2531.

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย. "อวสานของบทบาทสหรัฐฯในเอเชีย." 13 พฤษภาคม 2518.

สมบูรณ์ เสงี่ยมบุคร. "บัญหาเขตแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน." ใน จิตวิทยาความมั่นคง, กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2526.

สุรชัย ศิริไกร. "ลาว." ใน เอเชียรายปี, สถาบันเอเชีย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

_____."ลาว." ใน เอเชียรายปี, สถาบันเอเชีย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

_____. "ลาว." ใน เอเชียรายปี, สถาบันเอเชีย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

เอกสารประกอบการสัมมนา

ถาวร สุขากันยา. "มูลเหตุผู้ลี้ภัยในอินโดจีน." การประชุมสัมมนาเรื่องผู้ลี้ภัยในอินโดจีน ณ ศูนย์สารนิเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 13 - 14 สิงหาคม 2522.

ประสงค์ สุ่นศิริ. "นโยบายและการปฏิบัติ ของประเทศไทยต่อบัญหาผู้อพยพลี้ภัยจากอินโดจีน." การประชุมสัมมนาเรื่องผู้ลี้ภัยในอินโดจีน ณ ศูนย์สารนิเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 13 - 14 สิงหาคม 2522.

_____. "นโยบายและการปฏิบัติของรัฐบาลต่อบัญหาความมั่นคงชายแดนระหว่างไทย - กัมพูชา และ ไทย - ลาว." การสัมมนาเรื่องบัญหาความมั่นคงชายแดนไทย ณ สถาบันเอเชีย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 14 พฤศจิกายน 2525.

สรุปการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง "บัญหาความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับลาว." จัดโดยสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับสถาบันเอเชียตะวันออก มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 30 ธันวาคม 2530 ณ ห้องประชุมสำราญราษฎร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หนังสือพิมพ์และจดหมายเหตุ

แนวหน้า. 16 เมษายน 2531.

สยามจดหมายเหตุ. ปีที่ 4 ฉบับที่ 5 (26 - 31 มกราคม 2519)

_____. ปีที่ 5 ฉบับที่ 25 (17 - 23 มิถุนายน 2522)

_____. ปีที่ 7 ฉบับที่ 26 (25 มิถุนายน - 1 กรกฎาคม 2525)

_____. ปีที่ 9 ฉบับที่ 26 (22 - 28 มิถุนายน 2527)

_____. ปีที่ 9 ฉบับที่ 27 (29 - 5 กรกฎาคม 2527)

สยามรัฐรายวัน. 1 สิงหาคม 2526.

_____. ปีที่ 34 ฉบับที่ 32 (20 มกราคม 2531)

เอกสารอื่น ๆ

กรมสารนิเทศ, กระทรวงการต่างประเทศ. ข่าวสารนิเทศ, 19 พฤศจิกายน 2518.

_____. ข่าวสารนิเทศ, 22 มกราคม 2531.

ข่าวสารสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. ฉบับพิเศษ 19 มกราคม 2531.

_____. เลขที่ 04/88 29 มกราคม 2531.

_____. ฉบับพิเศษ 8 มีนาคม 2531.

จดหมายบันทึกของกระทรวงการต่างประเทศลาว (ภาษาลาว) พิมพ์เผยแพร่ในเดือนกันยายน 1984.

ระเบียบว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้อพยพจากประเทศข้างเคียง พ.ศ.2497.

สำนักงานศูนย์ดำเนินการเกี่ยวกับผู้อพยพ กระทรวงมหาดไทย. เอกสารแสดงค่าใช้จ่ายของรัฐบาลในการช่วยเหลือผู้อพยพ (เอกสารรีเนียว).

สมุดปกขาวของกระทรวงการต่างประเทศลาว. (1 ตุลาคม 2527).

หนังสือกรมสารบรรณ คณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร ที่ มท.4678/2497 ลงวันที่ 8 เมษายน พ.ศ.2497.

หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ 1887/2504 ลงวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2504.

_____. ที่ มท.0206/ว.19 ลงวันที่ 10 มกราคม พ.ศ.2520.

เหตุการณ์และข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ลาว - ไทย ใน 10 ปีที่ผ่านมา. สำนักข่าวสารประเทศลาว, เวียงจันทน์ 1986.

วิทยานิพนธ์

บาริฉัตร อัสนีวรานนท์. "ความสัมพันธ์และการดำเนินนโยบายต่างประเทศของลาวต่อไทย ธันวาคม 2518 - ตุลาคม 2526." สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2529.

สมบอง สงวนวิชัยกุล. "ปัญหาการควบคุมผู้อพยพและผลกระทบต่อประเทศไทย : ศึกษาศูนย์รับผู้อพยพจังหวัดหนองคาย." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.

อาภรณ์ พุ่มนิคม. "ปัญหาผู้ลี้ภัยอินโดจีนในประเทศไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.

BIBLIOGRAPHY

Books

Brown, MacAlister, and Zasloff, Joseph J. "Laos : Gearing up For national development and overview." Southeast Asia Affairs 1985. Institute of Southeast Asian Studies. Singapore : Koford Prints, 1985.

Luther, Hans. "Socialism in a Subsistence Economy : The Laotain Way : An Analysis of Development Patterns in Laos After 1975. Monograph, Social Science Research Institute, Chulalongkorn University, 1983.

Treaty and Legal Department Ministry of Foreign Affairs. Bilateral Treaties and Agreement between Thailand and Foreign Countries and International Organization, 1969.

Wright, Quincy. The Study of International Relations. New York : Appleton Century - Crafts, Inc., 1955.

Articles

Bedlington Stanley S. "Laos in 1981 : Small Pawn an a large board." Asian Survey (January 1982) : 91.

Brown, MacAlister, and Zasloff Joseph J. "Laos in 1975 : People's Democratic Revolution Lao Style." Asian Survey (February 1976) : 198.

Dommen Arthur J. "Laos in 1984 : The Year of the Thai Border." Asian Survey (January 1985) : 114

"Laos," Far Eastern Economic Review Asia 1976 Yearbook (1976) : 201.

____ . Far Eastern Economic Review Asia 1977 Yearbook (1977) : 201 - 203.

McBeth John. "Co-existence falters." Far Eastern Economic Review (5 July, 1984) : 16.

Ministry of Foreign Affaires, Laos People's Democratic Repubic. The Question of the Thai Aggression on June 6, 1984 Against Laos Territory before the Security Council of the UN. (New York : October 9, 1984) : 27.

____. The Question of the Thai Aggression on June 6, 1984 Against Laos Territery before the Security Counccil of the UN. (Vientaine : October, 1984)

Ngaosyvathn Pheuiphanh. "Thai - Laos Relation : A Laos View." Asian survey (December 1985) : 1243.

Sarasin Viraphol. "Reflection on Thai - Laos Relation. "Asian Survey (December 1985) : 1268 - 1271.

Thailand. "Far Eastern Economic Review Asia 1976 Yearbook (1976) : 305.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือสัญญา

กรุงสยามกับกรุงฝรั่งเศส

แต่วันที่ 1 ตุลาคม รัตนโกสินทรศก 112

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกรุงสยาม แลท่านประธานาธิบดีรีปับลิก กรุงฝรั่งเศสมีความประสงค์เพื่อจะระงับความวิวาท ซึ่งเกิดขึ้นในสมัยที่ล่วงไปแล้วในระหว่างประเทศทั้งสองนี้ และเพื่อจะผูกพันธ์ทางไมตรีอันได้มีมาหลายร้อยปีแล้ว ในระหว่างกรุงสยามแลกรุงฝรั่งเศสนั้นให้สนิทยิ่งขึ้น จึงได้ตั้งอรรคราชทูตผู้มีอำนาจเต็มทั้งสองฝ่าย ให้ทำหนังสือสัญญาฉบับนี้คือ ฝ่ายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกรุงสยาม ได้ตั้งพระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงเทวะวงษวิรประการคณายันตรมหาจักรีแลแครนด์ออฟพีเซอร์ลิยิอองคอนเนอร์ ฯลฯ เสนาบดีว่าการต่างประเทศกรุงสยามฝ่ายหนึ่ง

แลฝ่ายท่านประธานาธิบดีรีปับลิกฝรั่งเศส ได้ตั้งมองซิเออร์เลอร์ชาลส์ มาริเลอมิร์เดอวิเลร์ ผู้ได้รับเครื่องอิสริยาภรณ์แครนด์ออฟพีเซอร์ลิยิอองคอนเนอร์แลจุลวราภรณ์อรรคราชทูตผู้มีอำนาจเต็มชั้นที่หนึ่ง แลที่ปฤกษาการแผ่นดินอีกฝ่ายหนึ่ง

ผู้ซึ่งเมื่อได้แลกเปลี่ยนตราตั้งมอบอำนาจ แลได้เห็นเปนการถูกต้องตราแบบแผนดีแล้ว ได้ตกลงทำข้อสัญญาดังมีต่อไปนี้

ข้อ 1 คอเวอนแมนต์สยามยอมสละเสียซึ่งข้ออ้างว่ามีกรรมสิทธิ์ทั้งสิ้นทั่วไปในดินแดน ฝั่งซ้ายฟากตวันออกแม่น้ำโขง แลในบรรดาเกาะทั้งหลายในแม่น้ำนั้นด้วย

ข้อ 2 คอเวอนแมนต์สยามจะไม่มีเรือรบใหญ่น้อยไปไว้ ฤาใช้เดินในทเลสาบก็ดีในแม่น้ำโขงก็ดี แลในลำน้ำแยกจากแม่น้ำโขงซึ่งอยู่ภายในที่อันได้มีกำหนดไว้ในข้อต่อไปนี้

ข้อ 3 คอเวอนแมนต์สยามจะไม่ก่อสร้างด่าน ค่าย คู ฤาที่อยู่ของพลทหารในแขวงเมืองพระตะบอง แลเมืองนครเสียมราฐ แลในจังหวัด 25 กิโลเมตร์ (625 เส้น) บนฝั่งขวาฟากตวันตกแม่น้ำโขง

ข้อ 4 ในจังหวัดซึ่งได้กล่าวไว้ในข้อ 3 นั้น บรรดาการตระเวนรักษา

จะมีแต่กองตระเวนเจ้าพนักงานเมืองนั้น ๆ กับคนใช้เบนกำลังแต่เพียงที่จำเบนแท้ แลทำการตามอย่างเช่นเคยรักษาเบนธรรมเนียมในที่นั้นด้วย

ข้อ 5 คอเวอนแมนต์สยามจะรับปฤกษากับคอเวอนแมนต์ฝรั่งเศส ภายในกำหนดทุกเดือน แต่บีนี้ไป ในการที่จะจัดการเบนวิธีการค้าขาย และวิธีตั้งด่านริรงภาษีในตำบลซึ่งได้กล่าวไว้ในข้อ 3 นั้น แลในการที่จะแก้ไขข้อความสัญญาบีมะริรงอัฐศก จุลศักราช 1218 คฤษตศักราช 1865 นั้นด้วย คอเวอนแมนต์สยามจะไม่เก็บภาษีสินค้าเข้าออกในจังหวัดที่ได้กล่าวไว้ในข้อ 3 แล้วนั้น จนกว่าจะได้ตกลงกัน คอเวอนแมนต์ฝรั่งเศส จะได้ทำตอบแทนให้เหมือนกันในสิ่งของที่เกิดจากจังหวัดที่กล่าวนี้สืบต่อไป

ข้อ 6 การที่จะอุดหนุนการเดินเรือในแม่น้ำริรงนั้น จะมีการจำเบนที่จะทำได้ในฝั่งขวาพากตวันตกแม่น้ำริรงโดยการก่อสร้างก็ดี ถาตั้งท่าเรือจอดก็ดี ทำที่ไว้พืนแลถ่านก็ดีคอเวอนแมนต์สยามรับว่าเมื่อคอเวอนแมนต์ฝรั่งเศสขอแล้วจะช่วยตามการจำเบนที่จะทำให้สดวกทุกอย่างเพื่อประริยชน์นั้น

ข้อ 7 คนชาวเมืองฝรั่งเศสก็ดี คนในบังคับถาคนอยู่ในปกครองฝรั่งเศสก็ดี ไปมาค้าขายได้โดยสดวกในตำบลซึ่งได้กล่าวไว้ในข้อ 3 เมื่อถือหนังสือเดินทางของเจ้าพนักงานฝรั่งเศสในตำบลนั้น ฝ่ายราษฎรในจังหวัดอันได้กล่าวไว้นี้จะได้รับผลเป็นการตอบแทนอย่างเดียวกันด้วยเหมือนกัน

ข้อ 8 คอเวอนแมนต์ฝรั่งเศสจะตั้งกงสุลได้ในที่ใด ๆ ซึ่งจะคิดเห็นว่าเบนการสมควรแก่ประริยชน์ของคนผู้อยู่ในความบ้องกันของฝรั่วงเศส แลที่มีเมืองนครราชสีมาแลเมืองน่านเบนต้น

ข้อ 9 ถ้ามีความขัดข้องไม่เห็นต้องกันในความหมายของหนังสือสัญญานี้แล้วภาษาฝรั่งเศสเท่านั้นจะเบนหลัก

ข้อ 10 สัญญานี้จะได้ตรวจแก้เบนใช้ได้ภายในเวลาสี่เดือนตั้งแต่วันลงชื่อกันนี้

อรรคราชทูตผู้มีอำนาจเต็มทั้งสองฝ่าย ซึ่งได้กล่าวชื่อไว้ข้างต้นนั้น ได้ลงชื่อแลได้ประทับตราหนังสือสัญญานี้สองฉบับเหมือนกันไว้เบนสำคัญแล้ว

ได้ทำที่ราชวัลลภกรุงเทพฯ ณ วันที่ 3 ตุลาคม รัตนริกสินทรศก 112

(เซ็นพระนาม) เทวะวงษวริรประการ

ภาคผนวก ข

อนุสัญญาระวางสยามกับฝรั่งเศส

เพื่อวางระเบียบความเกี่ยวพันระวางสยามกับอินโดจีน

ลงนามกับคณะกรุงเทพฯ วันที่ 25 สิงหาคม พ.ศ. 2469

ได้แลกเปลี่ยนสัตยาบันกันณะกรุงเทพฯ

วันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ.2470 ค่ำบรารภ

สมเด็จพระเจ้ากรุงสยามและประธานาธิบดีแห่งบับลิกฝรั่งเศสมีมโนรถปรารถนาเท่าเทียมกันที่จะให้ความเกี่ยวพันฉะเพาะระวางกรุงสยามกับอินโดจีนได้รับประโยชน์ของบทบัญญัติแห่งหนังสือสัญญาฉบับใหม่ว่าด้วยทางพระราชไมตรีและการค้าขายและการเดินเรือซึ่งกรุงสยามกับฝรั่งเศสได้ลงนามกันณะวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 1925 นั้น โดยสมบูรณ์ที่สุดที่จะเป็นไปได้ จึงได้ตกลงจะกระทำอนุสัญญาฉบับนี้ และจะดำเนินการภายในกำหนดเวลาสั้นที่สุดเพื่อเจรจาทำความตกลงบูรณาการต่าง ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในข้อ 26 และในบริบทคลดิดท้ายหนังสือสัญญที่ว่ามาแล้วนี้ อันว่าด้วยการวางระเบียบความเกี่ยวพันระวางอินโดจีนกับกรุงสยามและเพื่อการนี้ จึงได้ทรงแต่งตั้งผู้มีอำนาจเต็มทั้งสองฝ่าย คือ

ฝ่ายสมเด็จพระเจ้ากรุงสยามนั้นพระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าไดรทศประพันธ์เสนาบดีว่าการต่างประเทศของพระองค์

ฝ่ายท่านประธานาธิบดีแห่งเรปุบลิกฝรั่งเศสนั้น ท่านอาเล็กซังดุรุวาเรนผู้สำเร็จราชการแห่งอินโดจีนฝรั่งเศส

ผู้ซึ่งได้ส่งหนังสือมอบอำนาจให้ตรวจดูซึ่งกันและกัน และได้เห็นเบนอันถูกต้องเบนอย่างดีแล้ว ได้บริกษาตกลงกันทำสัญญาเบนข้อดังต่อไปนี้

ข้อ 1

หนังสือสัญญาทางพระราชไมตรีและการค้าขายและการเดินเรือซึ่งได้ทำกันในระวางเรปุบลิกฝรั่งเศสกับพระราชอาณาจักร์สยามณะวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ.1925 นั้นจะต้องเบนอันใช้บังคับแก่ความเกี่ยวพันฉะเพาะระวาง กรุงสยามกับอินโดจีนโดยทุกประการที่ไม่ขัดกับอนุสัญญาฉบับนี้ ถากับความตกลงต่าง ๆ อันได้บัญญัติไว้ในอนุสัญญานี้ นับตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบันอนุสัญญาฉบับนี้เบนต้นไป

ข้อ 2

โดยที่ข้อ 2 แห่งหนังสือสัญญาลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ ฆ.ศ. 1925 ให้ประกันแก่กรุงสยามและอินโดจีนในอันจะรักษาและถ้อยทีถ้อยเคารพต่อเขตแดนอันเป็นสามัญแก่ทั้งสองฝ่ายนั้น อัครภาคีแห่งอนุสัญญานี้บัญญัติว่า ข้อ 3 แห่งสัญญาลงวันที่ 3 ตุลาคม ฆ.ศ.1893 และข้อ 6 แห่งอนุสัญญา ลงวันที่ 13 กุมภาพันธ์ ฆ.ศ.1904 นั้นให้เป็นอันยกเลิก

เพื่อบัญญัติการตามบทสัญญาอันกล่าวไว้ในวรรคที่ 2 ของข้อ 2 แห่งหนังสือสัญญาลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ ฆ.ศ.1925 นั้น อัครภาคีแห่งอนุสัญญานี้ได้ตกลงกันต่อไปอีกดังนี้ คือ

1. ในส่วนของเขตแดนระวางกรุงสยามกับอินโดจีน ซึ่งแม่น้ำโขงเป็นแดนนั้นจะต้องมีแนวปลอดการทหารกว้างข้างละ 25 กิโลเมตร์จากเส้นเขตแดนนั้น

2. ภายในแนวเขตนี้ กรุงสยามและอินโดจีนจะบำรุงกำลังพลถืออาวุธไว้ในอาณาเขตของตนได้ ก็ฉะเพาะแต่กำลังตำรวจเท่าที่จำเป็นสำหรับรักษาความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยของมหาชนเท่านั้น

แต่ทะว่า อัครภาคีแห่งอนุสัญญานี้แต่ละฝ่ายคงสงวนไว้ซึ่งสิทธิที่จะเพิ่มกำลังเช่นนี้ขึ้นได้ชั่วคราว เท่าที่จักจำเป็นสำหรับการที่ตำรวจจักต้องกระทำเป็นพิเศษ และทั้งสองฝ่ายสงวนไว้ซึ่งอำนาจภายในอาณาเขตของตนที่จะขนกองพลรบและเครื่องสัมภาระต่าง ๆ ซึ่งต้องการสำหรับการกระทำของตำรวจในเขตแขวงที่ใกล้เคียง ถาสำหรับการสงครามกับประเทศนอกอนุสัญญานี้ผ่านข้ามแนวเขตที่ปลอดการทหารนั้นได้ด้วย

ในที่สุด อัครภาคีแห่งอนุสัญญานี้แต่ละฝ่ายจะต้องได้รับอำนาจให้พักเครื่องบินทหารที่ไม่มีเครื่องอาวุธในอาณาเขตของตนและภายในแนวเขตที่ปลอดการทหารนั้นได้ด้วยทุกเมื่อ

3. ภายในแนวเขตที่ปลอดการทหารนั้นห้ามมิให้มีค่ายมั่นถาสถานสำหรับการทหารถาสนามบิน สำหรับใช้ฉะเพาะประโยชน์ของกองทัพ ถามีคลัง

สำหรับเครื่องอาวุธถากระสุนปืนถายุทธภัณฑ์ เว้นไว้แต่ฉะเพาะคลังสำหรับเก็บเครื่องสัมภาระที่ต้องใช้อยู่เสมมอและเชื้อเพลิงอันเปนของจำเปนสำหรับเครื่องบินทหารที่ไม่มีอาวุธนั้นจึงจะมีได้

สถานที่พักอาศัยของกำลังตำรวจฉะแห่งต่าง ๆ ในแนวเขตที่ว่านี้นั้นพึงมีระเบียบการป้องกันไว้ได้เท่าที่ต้องการตามปรกติ สำหรับการรักษาความมั่นคงของที่นั้น ๆ

4. แนวเขตปลอดการทหารที่กำหนดไว้ในวรรคหมายเลข 1 ข้างบนนี้นั้น จะต้องปักปันเขตกันโดยอาศัยความตกลงพิเศษ ซึ่งจะต้องเจรจากันทำขึ้นในระวางกรุงสยามกับอินโดจีนโดยเร็วที่สุดที่จะพึงเปนไปได้

ความตกลงที่ว่านี้จะต้องกำหนดประเภทและจำนวนพลและเครื่องอาวุธสำหรับกำลังตำรวจของแต่ละฝ่ายที่จะต้องมีไว้ตามปรกติภายในเขตที่กล่าวมาแล้วนั้นด้วย

ความตกลงที่ว่านี้จะต้องกำหนดลักษณการ ซึ่งภาคีที่เกี่ยวข้องนั้นจะพึงใช้อำนาจซึ่งได้ประสาทให้โดยตอนที่สองของวรรคหมายเลข 2 ข้างบนนี้นั้นได้อย่างไรด้วย

ในที่สุด ความตกลงที่ว่านี้จะต้องวางระเบียบการพิเศษในเรื่องการเดิรอากาศยานในเขตที่ปลอดการทหารนั้น และฉะเพาะอย่างยิ่งจะต้องวางลักษณการที่ว่าอากาศยานทหารกับอากาศยานทหารพลเรือนของประเทศทั้งสองนี้ แต่ละฝ่ายจะบินข้ามเหนือลำแม่น้ำและร่อนลงพักอยู่ในที่นั้นได้อย่างไร

5. ความตกลงพิเศษที่บัญญัติไว้นี้นั้น "คณะข้าหลวงใหญ่ฝรั่งเศส – สยามประจำแม่น้ำโขง" ซึ่งจะได้ตั้งขึ้นตามข้อ 10 ข้างล่างนี้ จะต้องเปนผู้คิดร่างขึ้นแล้วเสนอให้รัฐบาลทั้งสองที่เกี่ยวข้องนั้นอนุมัติ

ข้อ 3

เพื่อป้องกันมิให้มีข้อพิพาทอย่างใดในเรื่องเส้นเขตแดนในระวางกรุงสยามกับอินโดจีนในตอนที่แม่น้ำโขงเปนแดนนั้น อัครภาคีแห่งอนุสัญญานี้ตกลงกันว่า จะได้มีการกำหนดเส้นเขตแดนนั้นอย่างแน่นอนฉะท้องที่ โดยความยินยอมพร้อมกันทั้งสองฝ่าย

เพื่อการนี้ เส้นเขตแดนตามลำแม่น้ำโขงนั้น มีบทวิเคราะห์ให้ชัดดังต่อไปนี้คือ

1. ตามลำน้ำแม่น้ำโขงในตอนที่แยกออกเป็นหลายสายเพราะเกาะนั้นให้ถือร่องน้ำเป็นเส้นเขตแดนระวางกรุงสยามกับอินโดจีน

2. ตามลำแม่น้ำโขงในตอนที่แยกออกเป็นหลายสาย เพราะมีเกาะซึ่งออกห่างจากฝั่งสยาม โดยมีกระแสน้ำไหลสพัดอยู่ในระวางนั้นจะเป็นเวลาหนึ่งเวลาใดในขวบปีก็ตาม ให้ถือร่องน้ำของสายแยกที่ใกล้ฝั่งสยามที่สุดนั้นเป็นเส้นเขตแดน

3. ในบันดาถิ่นที่ลำน้ำแยกซึ่งอยู่ใกล้กับฝั่งสยามที่สุดนั้น เขียนขึ้นด้วยทรายทับถมถาคื่นแห้งขึ้นจนกระทำให้เกาะ ซึ่งแต่ก่อนอยู่ห่างจากฝั่งนั้นเชื่อมต่อกันเป็นนิจกับฝั่งนั้น ๆ ตามหลักนิยมเส้นเขตแดนจักต้องเดียรตามร่องน้ำเดิมของสายลำน้ำที่เขียนขึ้นด้วยทรายทับถมถาได้คื่นแห้งขึ้นนั้น แต่ทะว่า ถ้าแม้มีกรณีเช่นนี้เกิดขึ้นแล้ว จะต้องร้องขอต่อคณะข้าหลวงใหญ่ประจำแม่น้ำโขงให้พิจารณาแต่ละกรณีตามเหตุการณ์ที่เป็นจริง และในกรณีเช่นนั้นคณะข้าหลวงใหญ่จะแนะนำให้ย้ายเส้นเขตแดนไปไว้ยังร่องน้ำที่อยู่ใกล้ที่สุดของลำแม่น้ำก็ได้ ถ้าหากวินิจฉัยเห็นว่าการย้ายเช่นนั้นเป็นอันพึงบรารถนา ดังเช่นที่ได้ตกลงกันไว้แล้ว แต่บัดนี้สำหรับที่ดินต่าง ๆ ในลำแม่น้ำซึ่งได้ระบุชื่อไว้ในวรรคต่อไปนี้

บันดาที่ดินในลำแม่น้ำซึ่งออกชื่อต่อไปนี้ เป็นอันเชื่อมาตายตัวกับอาณาเขตสยามคือดอนเชียว, ดอนเชียวน้อย, ดอนน้อย, ดอนยาด, ดอนบ้านแพง, หาดทรายเพ - เวินกุ่ม, ดอนแกวกอง - ดินเหนือและดอนสำโรง ซึ่งบางแห่งพึงนับได้ว่าเป็นส่วนของฝั่งฝ่ายสยาม และบางแห่งเป็นฉะเพาะชายเลนที่เกิดสะสมขึ้นและต่อเนื่องกับฝั่งสยามนั้นมากกว่าเป็นเกาะโดยแท้จริง

คนสังกัดชาติฝรั่งเศสที่อาศัยอยู่ถาทำการเพาะปลูกอยู่ในบันดาที่ดินที่ระบุชื่อข้างบนนี้ จะคงมีสัญชาติเดิมของตนต่อไป และถ้าหากว่าอยู่ใต้บังคับแห่งกฎหมายสยามและบันดาหนังสือสัญญาซึ่งใช้อยู่แล้วนั้น จะคงเสวยสิทธิในการอาศัยอยู่ ถาในการกรรมสิทธิถาในแต่ว่าการเพาะปลูกนั้นได้ต่อไป

คณะข้าหลวงใหญ่ฝรั่งเศส – สยามประจำแม่น้ำโขงนั้นจะต้องได้รับมอบหมายให้จัดการกำหนดเส้นเขตแดนตามลำแม่น้ำดังที่วิเคราะห์มาแล้วนี้ แต่หากมีข้อสงวนไว้ว่าจะต้องได้รับอนุมัติแห่งรัฐบาลทั้งสองที่เกี่ยวข้องนั้น

การกำหนดเช่นว่านี้จะต้องรวมทั้งการเขียนเส้นเขตแดนลงในแผนที่ลำแม่น้ำโขงโดยมีกระเสียนมาตราส่วนหนึ่งในหมื่นกับทั้งจะต้องทำเครื่องหมายบักเส้นเขตแดนลงไว้ตามลำแม่น้ำโขงในทุกตอนที่เห็นว่าเป็นการจำเป็นนั้นด้วย

ข้อ 4

อัครภาคีแห่งอนุสัญญานี้มีความปรารถนาที่จะให้ความเกี่ยวพันทางเศรษฐกิจในระวางอาณาเขตของทั้งสองฝ่ายให้เผยแผ่โดยสดวก จึงได้ยินยอมตกลงกันว่า การเดินเรือในทางค้าขายนั้น แต่ละฝ่ายจะต้องกระทำได้โดยเสรีภาพตลอดทั่วความกว้างของลำแม่น้ำโขงในทั้งสองตอนที่แม่น้ำนั้นเป็นเส้นเขตแดนในระวางกรุงสยามกับอินโดจีน

บทบัญญัติแห่งข้อ 4 ของอนุสัญญา ลงวันที่ 13 กุมภาพันธ์ ฆ.ศ.1904 นั้นเป็นอันคงใช้อยู่ และรับความยืนยันในที่นี้

บริษัทเดินเรือในทางค้าขาย ซึ่งต่อไปภายหน้าทางราชการของประเทศทั้งสองที่ตั้งอยู่ชายฝั่ง แต่ละประเทศจักมอบอำนาจให้ใช้เดินเรือตามลำแม่น้ำโขงตอนที่เป็นเส้นเขตแดนได้นั้น จะต้องเป็นฉะเพาะแต่บริษัทสยาม ฤาบริษัทอินโดจีนเท่านั้น

ข้อ 5

คณะข้าหลวงใหญ่ฝรั่งเศส – สยามประจำแม่น้ำโขงจะต้องได้รับมอบหมายให้พิจารณาว่าจะมีทางสามารถฤาไม่อย่างไรในอันจะแก้ไขระเบียบการเช่าถือที่ดินฉะฝั่งขวาของแม่น้ำโขงซึ่งกรุงฝรั่งเศสเช่าถือตามความในข้อ 6 แห่งหนังสือสัญญา ลงวันที่ 3 ตุลาคม ฆ.ศ.1893 และข้อ 8 แห่งอนุสัญญา ลงวันที่ 13 กุมภาพันธ์ ฆ.ศ.1904 นั้น

แต่ทะว่าเป็นที่ตกลงกันแต่บัดนี้ว่า ถ้าหากจะทำความตกลงพิเศษแล้วและแก้ไขระเบียบการอนุมัติให้เช่าถือที่ว่ามานี้แล้ว การแก้ไขเช่นว่านั้นจะ

เบียดเบียนประโยชน์ของทางราชการฝ่ายอินโดจีนกับประโยชน์ของคนสังกัดชาติฝ่ายนั้น ซึ่งมีอยู่ณะวันที่ทำความตกลงนั้นไม่ได้เป็นอันขาด อนึ่งเป็นที่เข้าใจกันฉะเพาะอย่างยิ่งว่า ถ้าหากว่าแก้ไขระเบียบการให้เช่าถือเช่นว่านี้แล้ว รัฐบาลสยามรับรองว่าจะให้ความสะดวกสำหรับแต่งสรรค์ที่ดินฝั่งขวาและลุถือเอากับเช่าถือที่ดินนั้น ๆ ฐานเอกชนทุกอย่างทุกประการที่จำเป็นสำหรับบริษัทอินโดจีนต่าง ๆ ที่ทำการเดินเรือกับประกอบการพานิชย์ตามลำแม่น้ำโขงนั้น

ข้อ 6

โดยเหตุที่ตั้งแต่นี้ต่อไป กรุงสยามจำเป็นจะต้องมีส่วนในการตำรวจทางน้ำในตอนที่เป็นเขตแดนนั้น อัครภาคีแห่งอนุสัญญานี้ตกลงกันว่า ข้อ 2 แห่งหนังสือสัญญาลงวันที่ 3 ตุลาคม ฆ.ศ.1893 นั้นให้เป็นอันยกเลิกเสียโดยอนุสัญญาฉบับนี้

ฉนั้น แต่ละฝ่ายจะต้องได้รับอำนาจเพื่อใช้เรือมีอาวุธเดินไปมาตามลำแม่น้ำโขงในตอนที่เป็นเขตแดน เพื่อการศุลกากรกับเพื่อการตำรวจสำหรับสืบจับนั้นได้

แต่ความตกลงพิเศษที่ว่าไว้ในข้อ 2 แห่งอนุสัญญานี้นั้น จะต้องกำหนดจำนวนชนิดและขนาดระวางของเรือมีอาวุธเช่นว่านี้ และกำหนดเครื่องอาวุธอย่างมากประจำเรือนั้นด้วย

ข้อ 7

ตามลำน้ำโขงทั้งสองตอนที่เป็นเขตแดนระวางกรุงสยามกับอินโดจีนนั้นคนสังกัดชาติของประเทศทั้งสองจะต้องมีสิทธิที่จะจับสัตว์น้ำได้ตลอดทั่วความกว้างของแม่น้ำ แต่จะต้องใช้เครื่องมืออย่างที่ลอยกับเครื่องจับปลาซึ่งใช้ทอดทิ้งด้วยมือเท่านั้น

เครื่องจับสัตว์น้ำที่เป็นเครื่องอยู่กับที่นั้นจะใช้ในแถบน่านน้ำของฝ่ายใดก็ต้องเป็นคนสังกัดชาติของประเทศที่เป็นเจ้าของแถบน่านน้ำของฝ่ายนั้นเท่านั้นจะพึงใช้ได้

ที่ปากน้ำของแควต่าง ๆ นั้น สิทธิในการจับสัตว์น้ำในเขตน้ำนั้น ๆ จะ

ต้องสงวนไว้สำหรับคนสังกัดชาติของประเทศที่เป็นเจ้าของผั่งพากที่เกี่ยวข้องนั้น ฝ่ายเดียว และเขตที่จะจับสัตว์น้ำในลำน้ำกว้างขวางออกไปได้เพียงไรนั้น คณะข้าหลวงใหญ่ประจำแม่น้ำโขงจะต้องเป็นผู้กำหนดตามลักษณท้องที่และในกรณีหนึ่ง ๆ โดยเฉพาะ

ข้อ 8

อัครภาคีแห่งอนุสัญญานี้ตกลงกันว่า เพื่อรักษาผลประโยชน์ของแต่ละฝ่ายไว้ให้มั่นคงจะทำความตกลงพิเศษเพื่อวางระเบียบการใช้และการแยกแบ่งน้ำในลำแม่น้ำโขงตอนที่เป็นเขตแดนนั้น เพื่อสำหรับประโยชน์ในการเกษตรกรรม, อุตสาหะกรรมฤาพานิชย์กรรม ฉะเพาะอย่างยิ่งสำหรับการทดน้ำและการทำแรงไฟฟ้า

ข้อ 9

ในส่วนการโยธาสำหรับบำรุงรักษาและประกอบแต่ลำแม่น้ำโขงให้เป็นทางน้ำสำหรับเดือเรือได้ในสองตอนที่เป็นเขตแดนนั้น เป็นอันตกลงกันว่า คณะข้าหลวงใหญ่ฝรั่งเศส - สยามประจำแม่น้ำโขง จะต้องได้รับมอบหมายให้เป็นผู้เรียบเรียงข้อบังคับซึ่งจะวิเคราะห์ข้อไขที่ว่า ๆ ต่อไปภายหน้า ประเทศทั้งสองจะต้องช่วยกันพิจารณาและกระทำและออกค่าใช้จ่ายในการโยธานั้น ๆ อย่างไร จนกว่าทั้งสองฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะได้ตกลงใช้ข้อบังคับเช่นว่านี้ไซร้ให้เป็นอันคงใช้ระเบียบการซึ่งใช้อยู่ในเวลานี้ต่อไป คณะข้าหลวงที่กล่าวมาแล้วนี้ จะต้องมีอำนาจสำหรับที่จะแนะนำรัฐบาลทั้งสองฝ่ายในเรื่องการกระทำการโยธาต่าง ๆ ซึ่งคณะข้าหลวงเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ถาจำเป็นทางเดือเรือได้ดียิ่งขึ้น อนึ่ง จะร้องขอให้คณะข้าหลวงนั้นออกความเห็นในการกำหนดการโยธาอย่างเดียวกันนี้ที่ภาคีทั้งสองซึ่งเกี่ยวข้องจะได้ส่งมาให้พิจารณานั้นก็ได้

ข้อ 10

จะต้องตั้งคณะข้าหลวงใหญ่ฝรั่งเศส - สยามประจำแม่น้ำโขงขึ้น คณะหนึ่งมีจำนวนข้าราชการฝ่ายสยามและฝ่ายอินโดจีนเท่ากับเป็นตัวข้าหลวง

นอกจากหน้าที่ ๆ อำนาจไว้ในข้อ 2, 3, 5, 6 และ 9 แห่งอนุสัญญาฉบับนี้นั้นคณะข้าหลวงใหญ่ฝรั่งเศส - สยามประจำแม่น้ำโขงจะต้องได้รับมอบหมายโดยนัยทั่วไป ให้เป็นธุระดูแลให้การเป็นไปตามความตกลงพิเศษต่าง ๆ อันเกี่ยวด้วยบริเวณพรมแดน และพิจารณาปัญหาทุกอย่างอันเกิดจากการใช้ระเบียบใหม่ในบริเวณนั้น และฉะเพาะอย่างยิ่งจะต้องออกความเห็นในกรณีเมื่อมีข้อพิพาทเกิดขึ้นเนื่องด้วยเส้นเขตแดนตามลำน้ำนั้นและคณะข้าหลวงนี้จะแนะนำวิธีการใด ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ในการปรองดองระงับปัญหาอันเกี่ยวกับสิทธิในการปลูกเพาะที่คนสังกัดชาติของประเทศทั้งสองย่อมใช้อยู่อย่างไม่เป็นกิจลักษณะในที่ดินในท้องแม่น้ำนั้นก็ได้ แต่ในกรณีทุกเรื่องไปจะเป็นอันตกลงตามคำแนะนำของคณะข้าหลวงนั้นได้ ก็ต้องอาศัยอนุมัติของรัฐบาลทั้งสองที่เกี่ยวข้องซึ่งจะต้องให้อนุมัติด้วยกันและให้เป็นลายลักษณอักษร

อนึ่ง คณะข้าหลวงใหญ่ฝรั่งเศส - สยามประจำแม่น้ำโขงนี้จะต้องมีหน้าที่ ๆ จะนำข่าวคราวที่เป็นประโยชน์ทุกอย่างส่งให้รัฐบาลทั้งสองที่เกี่ยวข้องนั้นทราบและจะต้องดำริเรียบเรียงข้อบังคับทุกอย่างที่จำเป็นเพื่อจะยังการตำรวจฝ่ายการเดินเรือ, ฝ่ายการสุขาภิบาล และฝ่ายการสืบจับในบริเวณพรมแดนนั้น ให้เป็นไปโดยลักษณะที่เป็นการร่วมมือกันกระทำการอย่างดีที่สุด ข้อบังคับเช่นว่านี้จะบัญญัติโทษในการล่วงละเมิดนั้นก็ได้และรัฐบาลทั้งสองที่เกี่ยวข้องจะต้องให้ข้อบังคับนั้นเป็นอันลงมือใช้ในเวลาเดียวกันเมื่อทั้งสองฝ่ายได้ตกลงยินยอมพร้อมกันในเรื่องข้อบังคับนั้นแล้ว

กรุงสยามกับอินโดจีนจะต้องเจรจากันโดยเร็วที่สุดที่จะพึงเป็นไปได้เพื่อทำความตกลงสำหรับตั้งคณะข้าหลวงใหญ่ฝรั่งเศส - สยามประจำแม่น้ำโขงและสำหรับวางข้อบังคับระเบียบแห่งคณะข้าหลวงนั้น ความตกลงอันนี้จะต้องกำหนดแห่งอนุสัญญาข้อที่ว่าคณะข้าหลวงที่ว่านั้นจะมีระเบียบการและพึงดำเนินการโดยลักษณะข้อไขสถานใด

ข้อ 11

โดยอนุวัติตามบทบัญญัติแห่งรัฐบรรดาคลติดท้ายหนังสือสัญญาลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ.1825 ซึ่งวางระเบียบฐานะของชาวอินโดจีนในกรุงสยามนั้น โดยมากที่สุดที่พึงเป็นไปได้และโดยจำนองอย่างยุติธรรมเพื่อจะให้ถ้อยทีถ้อยได้รับประโยชน์เสมอกัน และอัครภาคีแห่งอนุสัญญานี้ตกลงกันตั้งแต่นี้สืบไปว่าจะพิทักษ์รักษาไว้เต็มบริบูรณ์ซึ่งอิศรสิทธิของรัฐบาลทั้งสองที่เกี่ยวข้องในการวางข้อบังคับสำหรับการอพยพของชาวต่างประเทศเข้าไปในอาณาเขตของแต่ละฝ่าย

อนึ่ง เป็นที่ตกลงกันตั้งแต่นี้สืบไปด้วยว่า คนเดินทางที่เป็นสัญชาติสยามซึ่งเข้าไปในอินโดจีนเพื่ออยู่ไม่เกินสามเดือนนั้น จะต้องได้รับผลปฏิบัติอย่างที่ได้แก่คนสังกัดชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่งในการทั้งปวงที่เกี่ยวกับการคุ้มครองทรัพย์สินของตน

ข้อ 12

เพื่อยังความร่วมมือซึ่งกันและกันในระวางทางราชการฝ่ายปกครองและฝ่ายตำรวจของแต่ละฝ่ายในการปราบการอุกฉกรรจ์และการกระทำผิดต่าง ๆ ตลอดทั่วพรมแดนทางบกและทางน้ำระวางทั้งสองฝ่ายให้ได้ผลดียิ่งขึ้นนั้น กรุงสยามกับอินโดจีนจะต้องทำความตกลงฉะเพาะการณ์เพื่อแก้ไขและเพิ่มเติมคำสั่งซึ่งทั้งสองฝ่ายได้ตกลงพร้อมกันออกให้ไว้แล้วแก่เจ้าพนักงานของประเทศทั้งสองในชวบปี 1920 นั้น

ข้อ 13

อัครภาคีแห่งอนุสัญญานี้ตกลงกันว่าจะเจรจาทำอนุสัญญาว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนในระวางกรุงสยามกับกรุงฝรั่งเศสโดยเร็วที่สุดที่จะเป็นได้ และจะต้องให้เป็นอันใช้ได้สำหรับอินโดจีนด้วย

ข้อ 14

อัครภาคีแห่งอนุสัญญานี้ตกลงกันว่า ความตกลงเรื่องศุลกากรและการค้าขายตามที่บัญญัติไว้ในวรรค 4 แห่งรัฐบรรดาคลติดท้ายหนังสือสัญญา ลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ.1925 นั้น จะต้องยกเลิกบทบัญญัติในข้อ 5 แห่งหนังสือสัญญาลงวันที่ 3 ตุลาคม 1893

ความตกลงที่ว่านี้จะต้องตั้งบทบัญญัติทุกอย่างที่จะเป็นประโยชน์ในการให้ความสดวกสำหรับการปราบการค้าเถื่อน และฉะเพาะอย่างยิ่งสำหรับการปราบการค้าฝิ่นเถื่อนตามพรมแดนระวางกรุงสยามกับอินโดจีน

ข้อ 15

โดยเหตุที่ข้อสัญญาซึ่งต่างฝ่ายต่างได้ให้ไว้ต่อกันดังที่บรรยายในวรรคที่ 1 ของข้อ 7 และวรรคที่สุดของข้อ 8 และข้อ 9 แห่งอนุสัญญา ลงวันที่ 13 กุมภาพันธ์ ฆ.ศ.1904 นั้นไม่เป็นอันประกอบตามความต้องการและความสามารถที่กรุงสยามและอินโดจีนจะเผยแผ่ในทางเศรษฐกิจต่อไปได้นั้น อัครภาคีแห่งอนุสัญญาที่ว่านั้นเป็นอันยกเลิกเสียแล้ว

ทั้งสองฝ่ายตกลงกันต่อไปว่า กรุงสยามกับอินโดจีนจะต้องยินยอมพร้อมกันวางโครงการสำหรับร่วมมือกันทำการเผยแผ่ทางคมนาคมและการเกี่ยวพันกันโดยทางถนน, ทางรถไฟ, ทางทะเล, ทางแม่น้ำ, ทางอากาศ, ทางโทรเลข, ทางวิทยุ, โทรเลขและทางไปรษณีย์ในระหว่างประเทศทั้งสอง

โครงการสำหรับกิจการอันเป็นประโยชน์ด้วยกันทั้งฝ่ายนี้ เมื่อภายหลังฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเห็นเป็นการสมควรที่จะกระทำเช่นนั้นแล้ว ก็จะต้องแก้ไขและทำให้บริบูรณ์

ข้อ 16

บันดาบทบัญญัติทั้งบวงแห่งหนังสือสัญญาและความตกลงที่ได้ทำไว้ในระวางกรุงสยามกับกรุงฝรั่งเศสก่อนหนังสือสัญญา ลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ ฆ.ศ. 1925 ซึ่งไม่ต้องกันโดยอย่างใดเลยกับบทบัญญัติแห่งอนุสัญญาฉบับนี้นั้น เป็นอันยกเลิกทั้งสิ้น

แต่ทะว่า บันดาความเกี่ยวพันซึ่งจะต้องเป็นท้องเรื่องของความตกลงบูรณาการต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในอนุสัญญาฉบับนี้นั้นจะต้องเป็นอันคงอยู่ในบังคับของบทบัญญัติที่ได้ใช้มาแล้วแต่ก่อน ถาของบทบัญญัติซึ่งได้ตั้งขึ้นแทนโดยหนังสือสัญญาลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ ฆ.ศ.1925 นั้น จนกว่าจะถึงวันที่ลงมือใช้ความตกลงนั้น ๆ

ข้อ 17

อนุสัญญาฉบับนี้จะต้องมีผลเปนอันใช้ได้ตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบันต่อกัน และจะต้องเปนอันใช้ได้อยู่ชั่วกำหนดเวลาสิบปี ตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบันหนังสือสัญญาทางพระราชไมตรีและการค้าขายและการเดรเรือซึ่งได้ทำในระวางกรุงสยามกับกรุงฝรั่งเศสณะวันที่ 14 กุมภาพันธ์ ฆ.ศ.1925

ถ้าภายในสิบสองเดือนก่อนสิ้นกำหนดเวลาที่ว่าไว้นี้ อัครภาคีแห่งอนุสัญญานี้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ได้แจ้งเจตนาที่จะเลิกอนุสัญญาฉบับนี้แก่อีกฝ่ายหนึ่งแล้ว อนุสัญญานี้จะต้องเปนที่บังคับต่อไป จนกว่าจะสิ้นกำหนดปีหนึ่งนับตั้งแต่วันที่อัครภาคีแห่งอนุสัญญานี้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะได้บอกเลิกอนุสัญญานี้

แต่ทะว่าเปนที่เข้าใจกันรดยบ่งชัดว่า การบอกเลิกอนุสัญาเช่นว่านี้ จะมีผลพื้นบทสัญญาข้อใด ๆ ที่ได้บอกเลิกเสียแล้ว รดยความตกลงก่อน ๆ ฤารดยอนุสัญญาฉบับนี้ให้เปนอันกลับไปใช้ได้อีกนั้นไม่ได้เลย

ข้อ 18

อนุสัญญาฉบับนี้จะต้องได้รับสัตยาบัน และสัตยาบันทั้งสองฝ่ายนั้น จะต้องแลกเปลี่ยนกันณะกรุงเทพฯ ภายในระยะเวลาสั้นที่สุดที่จะกระทำได้

เพื่อเปนพยานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มแต่ละฝ่าย ได้ลงนามและประทับตราลงไว้ในอนุสัญญานี้เปนสำคัญ

ทำคู่กันสองฉบับเปนภาษาฝรั่งเศสณะกรุงเทพฯ เมื่อวันที่ยี่สิบห้าของเดือนที่แปดพุทธศักราชสองพันสี่ร้อยหกสิบเก้า ตรงกับวันที่ยี่สิบห้า สิงหาคม ฆริสศักราช พันเก้าร้อยยี่สิบหก

(ลงพระนามและประทับตรา) ไตรทศประพันธ์

(ลงนามและประทับตรา) วาเรนน

ภาคผนวก ค

แถลงการณ์ร่วม

ระหว่าง

ราชอาณาจักรไทย

กับ

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

---

1. ตามคำเชิญของ ฯพณฯ ไกรสร พรหมวิหาร นายกรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ฯพณฯ พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันท์ นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรไทย ได้เดินทางมาเยือนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวอย่างเป็นทางการตั้งแต่วันที่ 6 มกราคม 2522

2. ฯพณฯ พลเอก เกียงศักดิ์ ชมะนันท์ นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรไทยและคณะ ได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่นและสมเกียรติจากรัฐบาลและประชาชนลาว

3. ในระหว่างการเยือนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ฯพณฯ พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันท์ นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรไทย ได้เข้าเยี่ยมคารวะ ฯพณฯ สุหานุวงศ์ ประธานประเทศ และประธานสภาประชาชนสูงสุดแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่นจาก ฯพณฯ ประธานฯ

4. ฯพณฯ พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันท์ นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรไทยพร้อมด้วยคณะได้เยี่ยมชมสถานที่ประวัติศาสตร์ แหล่งเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมบางแห่งในเขตนครเวียงจันทร์ และบริเวณใกล้เคียง และได้รับการต้อนรับด้วยความชื่นชมยินดีจากเจ้าหน้าที่และประชาชนในสถานที่ดังกล่าว

5. ฯพณฯ พลเอก เกียงศักดิ์ ชมะนันท์ นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรไทยได้เข้าพบและปรึกษาหารือกับ ฯพณฯ ไกรสร พรหมวิหาร นายกรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในการปรึกษาหารือครั้งนี้

คณะฝ่ายไทยประกอบด้วย

ฯพณฯ ดร.อุปดิศร์ บาจาริยางกูร	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
ฯพณฯ พลเอกสุรกิจ มัยลาภ	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
ฯพณฯ พลเอกเล็ก แนวมาลี	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
ฯพณฯ นายปรีดา กรรณสูต	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ฯพณฯ นายเกษม จาติกวนิช	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
ฯพณฯ พลเอกษศ เทพหัสดิน ณ อยุธยา	รัฐมนาครีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
ฯพณฯ พลเรือเอกอมร ศิริกายะ	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
ฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
ฯพณฯ นายบรก อัมระนันทน์	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์
ฯพณฯ พลเอกเสริม ณ นคร	ผู้บัญชาการทหารสูงสุด
ฯพณฯ นายเศรษฐ์ เหราบัตย์	เอกอัครราชทูตไทยประจำสถานทูตสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

คณะฝ่ายลาวประกอบด้วย

ฯพณฯ สีสะหวาด แก้วบุนพัน	รัฐมนตรีประสำนักนายกรัฐมนตรี
ฯพณฯ สนั่น สุดทิจัก	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม โยธาธิการ และ ขนส่ง
ฯพณฯ ไมสุก ไชสมแพง	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า
ฯพณฯ ไมจันตาม	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงภายใน
ฯพณฯ สีชะนะ สีสาน	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแถลงข่าว วัฒนาการวัฒนธรรมและท่องเที่ยว

ฯพณฯ คำผาย บุบผา	รัฐมนตรีผู้รักษาการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวง

การต่างประเทศ

ฯพณฯ ทองสะหวัด ไชคำพิทูน	รัฐมนตรีช่วยว่าการประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
ฯพณฯ คำอ้วน บุบผา	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกสิกรรม ป่าไม้ และชลประทาน
ฯพณฯ คำมา พมทอง	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า
ฯพณฯ วันทอง แสงเมือง	เอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวประจำราชอาณาจักรไทย
ท่านเพ้า พิมมะจัน	ผู้ว่าการนครเวียงจันทร์

6. การพบปะหารือได้ดำเนินไปท่ามกลางบรรยากาศแห่งความเข้าใจอันดีระหว่างกันและกัน ด้วยไมตรีจิตรมิตรภาพอันดียิ่ง

7. ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีทั้งสองได้แจ้งให้แต่ละฝ่ายทราบถึงความเป็นไปของสถานการณ์ในประเทศของตน และได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างกว้างขวางและตรงไปตรงมา เพื่อส่งเสริมและกระชับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสองให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

8. ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีทั้งสองได้ทบทวนพัฒนาการแห่งความสัมพันธ์ระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว นับตั้งแต่ได้มีแถลงการณ์ร่วมไทย - ลาว ฉบับลงวันที่ 3 สิงหาคม 2519 ณ นครเวียงจันทร์ และฉบับลงวันที่ 25 มีนาคม 2521 ณ กรุงเทพมหานคร ได้พัฒนาก้าวหน้าไปเป็นอย่างมากบนมูลฐานของแถลงการณ์ร่วมไทย - ลาว ทั้งสองฉบับดังกล่าว

9. ด้วยความตระหนักถึงความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นฉันท์พี่น้องที่มีมาแต่จิบราณกาลระหว่างประชาชนไทยและลาว ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีทั้งสองได้ยืนยัน

ที่จะพัฒนาระหว่างกันโดยยึดถือและปฏิบัติตามหลักการที่ได้ระบุไว้ในแถลงการณ์ร่วม บับลงวันที่ 3 สิงหาคม 2519 โดยเคร่งครัด กล่าวคือ

- เคารพเอกราช อธิปไตย และบูรณาภาพแห่งดินแดนของกันและกัน
- เคารพสิทธิของแต่ละประเทศที่จะดำรงคงอยู่ โดยปราศจากการแทรกแซงและการคุกคามจากภายนอก
- ไม่แทรกแซงในกิจการภายในของกันและกัน ทั้งละเว้นการดำเนินการบ่อนทำลายต่อกันไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม
- ระงับข้อขัดแย้งโดยสันติวิธี ตามกฎบัตรสหประชาชาติ บนพื้นฐานแห่งความเสมอภาค
- ละเว้นการคุกคาม หรือใช้กำลังต่อกัน และจะไม่ยอมให้ผู้อื่นใช้ดินแดนของตนเป็นฐานทัพเพื่อแทรกแซง คุกคามหรือรุกรานประเทศอื่นไม่ว่าในรูปใด

10. ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีทั้งสองได้ให้คำมั่นว่าแต่ละฝ่ายจะไม่ยอมให้มีการใช้ดินแดนของตนเป็นฐานเพื่อแทรกแซง คุกคาม-รุกราน หรือบ่อนทำลายอีกฝ่ายหนึ่ง ไม่ว่าในรูปใด

11. ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีทั้งสองยืนยันเจตจำนงของทั้งสองฝ่ายที่จะดำเนินการต่าง ๆ อันจะส่งผลให้แม่น้ำโขงส่วนที่เป็นพรมแดนระหว่างประเทศทั้งสองเป็นแม่น้ำสันติภาพมิตรภาพ และให้ประโยชน์ร่วมกันแท้จริง เพื่อการนี้ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีทั้งสองได้ตกลงว่า

11.1 แต่ละฝ่ายจะได้ดำเนินมาตรการที่มีผลจริงจังเพื่อหลีกเลี่ยงการกระทบกระทั่งกัน และเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่มีอยู่ และที่อาจจะเกิดขึ้นโดยสันติวิธีด้วยการพบปะเจรจากันมูลฐานของความเป็นธรรม ความเสมอภาค และผลประโยชน์ร่วมกัน ทั้งในระดับรัฐบาลของประเทศทั้งสอง และในระดับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น

11.2 ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเจ้าหน้าที่ชายแดนของทั้งสองประเทศพบปะกันบ่อยครั้ง เพื่อปรึกษาหารือและวางมาตรการที่จะส่งเสริม

การค้าขายการติดต่อ และการสัญจรไปมาในแม่น้ำโขงให้เป็นไปโดยสะดวก และปลอดภัยแก่ประชาชนของประเทศทั้งสอง

11.3 เพื่อให้แม่น้ำโขงเป็นประโยชน์แก่พี่น้องประชาชนทั้งสองฝั่งสมดังเจตนารมณ์แห่งแถลงการณ์ไทย - ลาว ฉบับลงวันที่ 25 มีนาคม 2521 ในกรณีจำเป็นต้องผ่านเข้าไปในเขตของอีกฝ่ายหนึ่งเพื่อใช้ประโยชน์ทางคมนาคมในลำแม่น้ำโขงด้วยพาหนะที่ไม่มีลักษณะอันตราย ให้ทั้งสองฝ่ายยึดถือการผ่อนสั้นผ่อนยาวให้แก่กันและการรักษาไมตรีจิตมิตรภาพซึ่งกันและกันเป็นหลัก

12. ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีทั้งสองได้แสดงความชื่นชมยินดีที่นับตั้งแต่ได้มีระบบการปกครองใหม่ในลาวมาจนบัจจุบัน ประเทศไทยและลาวได้มีการเปลี่ยนผู้แทนในด้านต่าง ๆ ในทุกระดับอยู่เสมอ ซึ่งได้มีส่วนช่วยส่งเสริมให้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสองใกล้ชิดยิ่งขึ้น นอกจากนั้นรัฐบาลประเทศทั้งสองก็ได้ลงนามในข้อตกลงต่าง ๆ เช่น ความตกลงว่าด้วยบริการเดินอากาศ การพื้นฟูคณะกรรมการแม่น้ำโขงชั่วคราว ความตกลงว่าด้วยการค้า ข้อตกลงว่าด้วยการส่งสินค้าผ่านแดน สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นการช่วยเสริมสร้างและขยายความสัมพันธ์อันดีและการร่วมมือที่มีผลระหว่างรัฐบาลและประชาชนทั้งสองประเทศซึ่งเป็นบัจจัยเกื้อกูลต่อการเสริมสร้างสันติภาพ ความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อีกด้วย ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีทั้งสองได้ย้ำถึงความสำคัญในการเร่งปฏิบัติตามข้อตาลงต่าง ๆ ที่ได้กระทำกันไว้แล้ว และการส่งเสริมเพิ่มพูนขยายการค้าและความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างกันต่อไปโดยไม่หยุดยั้ง

ด้วยความปรารถนาที่จะให้การค้าขายแดน ซึ่งได้กระทำกันมาแต่โบราณกาลคงดำเนินต่อไปโดยไม่หยุดชะงัก ทั้งสองฝ่ายจึงตกลงให้ข้อกำหนดตามหนังสือแลกเปลี่ยนฉบับลงวันที่ 18 พฤษภาคม 2521 มีผลใช้บังคับต่อไปอีก 1 ปี จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2522 หรือจนกว่าจะได้มีการทำข้อตกลงกันใหม่ก่อนหน้านั้น ซึ่งคณะผู้แทนระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสของทั้งสองฝ่ายจะได้มีการเจรจากันเพื่อการนี้โดยเร็ว รวมทั้งพิจารณารายละเอียดต่าง ๆ ว่าด้วยชนิด และประเภทสินค้าที่จะแลกเปลี่ยนซื้อขายกันแต่ละปี วิธีการชำระเงินและระเบียบวิธีการอื่น ๆ ทั้งนี้

เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์แห่งความตกลงว่าด้วยการค้าลงวันที่ 1 มิถุนายน 2521

13. ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรไทย ได้เสนอโครงการความร่วมมือทางเกษตรกรรมต่าง ๆ ต่อรัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่ง ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีแห่งสาธารณะรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้ให้ความเห็นชอบในหลักการ และจะได้มีการหารือกันในรายละเอียดในระดับเจ้าหน้าที่ต่อไป

14. ทั้งสองฝ่ายได้ตกลงปรับอัตราราคาซื้อขายกระแสไฟฟ้าจากเขื่อนน้ำงึมให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน และเพื่อประโยชน์ซึ่งกันและกันของประชาชนทั้งสองประเทศ ทั้งนี้ โดยให้มีผลโดยทันที

15. ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แสดงความชอบคุณต่อรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยที่ได้มอบสิ่งของต่าง ๆ ให้แก่รัฐบาลลาวเพื่อช่วยเหลือประชาชนลาวที่ได้ประสบภัยธรรมชาติเมื่อเร็ว ๆ นี้

16. ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีทั้งสองได้เห็นพ้องกันว่า จะได้มีการส่งเสริมความร่วมมือทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี่ การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม สาธารณสุข กีฬา การท่องเที่ยวและอื่น ๆ ระหว่างประเทศทั้งสอง

17. ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีทั้งสองรู้สึกยินดีเป็นอย่างยิ่งที่เห็นว่า การเยือนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวอย่างเป็นทางการของ ฯพณฯ พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรไทยและคณะครั้งนี้ ได้รับผลสำเร็จอย่างงดงาม และนับเป็นก้าวที่สำคัญต่อการเสริมสร้างและการกระชับความสัมพันธ์ การร่วมมือ ความเข้าใจอันดี และความเชื่อถือกันฐานบ้านพี่เมืองน้องระหว่างรัฐบาลและประชาชนไทย - ลาว

18. ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรไทยได้เชิญ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวไปเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ไกรสร พรหมวิหาร ได้ตอบรับคำเชิญดังกล่าวด้วยความยินดี ส่วนกำหนดวันเดินทางไปเยือนนั้น จะได้ตกลงกันต่อไป

19. ฯพณฯ พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรไทยได้แสดงความขอบคุณอย่างจริงใจต่อ ฯพณฯ ไกรสร พรหมวิหาร นายกรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยลาว ตลอดจนรัฐบาลและประชาชนลาวที่ได้ให้การต้อนรับอย่างอบอุ่นสมเกียรติและด้วยไมตรีจิตอย่างดียิ่ง

20. ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีทั้งสองได้ตกลงที่จะเผยแผ่แถลงการณ์ร่วมฉบับนี้อย่างกว้างขวางทางสื่อมวลชนทั้งในส่วนกลางและในส่วนภูมิภาคพร้อมกันนั้น ทั้งสองฝ่ายจะจัดตั้งคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องขึ้นเพื่อปฏิบัติตามข้อที่ได้ตกลงไว้ในแถลงการณ์ร่วมฉบับนี้ให้บังเกิดผลด้วยดี

ทำขึ้นเป็นภาษาไทยและภาษาลาว ทั้งสองฉบับใช้ได้เท่าเทียมกัน

เวียงจันทน์ วันที่ 6 มกราคม 2522

สำหรับรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย	สำหรับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
เกรียงศักดิ์ ชมะนันท์	ไกรสร พรหมวิหาร
นายกรัฐมนตรี	นายกรัฐมนตรี

แถลงการณ์ร่วม

ระหว่าง

ราชอาณาจักรไทย

กับ

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

---

1. ตามคำเชิญของ ฯพณฯ พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรไทย ฯพณฯ ไกรสร พรหมวิหาร นายกรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวพร้อมคณะ ได้เดินทางมาเยือนราชอาณาจักรไทยอย่างเป็นทางการตั้งแต่วันที่ 1 ถึงวันที่ 4 เมษายน 2522

2. ฯพณฯ ไกรสร พรหมวิหาร นายกรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและคณะ ได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่นและสมเกียรติยิ่งจากรัฐบาลและประชาชนชาวไทย

3. ในระหว่างการเยือนราชอาณาจักรไทย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ ฯพณฯ ไกรสร พรหมวิหาร เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน กรุงเทพมหานคร ในโอกาสนั้น ฯพณฯ ไกรสร พรหมวิหาร ได้นำความคารวะของ ฯพณฯ ประธานสุภานุวงศ์ และภริยาขึ้นกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พร้อมกับได้ถวายพระพรให้ทรงพระเกษมสำราญพระชนมายุยิ่งยืนนาน เพื่อทรงเป็นมิ่งขวัญของร่มเกล้าของพสกนิกรชาวไทยสืบไปชั่วกาลนาน

4. ฯพณฯ ไกรสร พรหมวิหาร นายกรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวพร้อมด้วยคณะ ได้ไปเยือนสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ และแหล่งเกษตรกรรมในกรุงเทพมหานครและในต่างจังหวัด ฯพณฯ ไกรสร พรหมวิหาร และคณะได้รับความชื่นชมยินดีจากเจ้าหน้าที่และประชาชนชาวไทยในสถานที่ทุกแห่งที่ได้ไปเยี่ยมเยียน

5. ฯพณฯ ไกรสร พรหมวิหาร นายกรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวพร้อมคณะ ได้มีการพบปะเจรจาและปรึกษาหารือกับ ฯพณฯ พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรไทย พร้อมด้วยคณะ

ในการพบปะเจรจาครั้งนี้

คณะฝ่ายไทยประกอบด้วย

ฯพณฯ ดร.อุปดิศร์ บาจาริยางกูร	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
ฯพณฯ พลเอกสุรกิจ มัยลาภ	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
ฯพณฯ พลเอกเล็ก แนวมาลี	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
ฯพณฯ นายบรีดา กรรณสูต	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ฯพณฯ นายเกษม จาติกวนิช	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
ฯพณฯ พลเอกษศ เทพหัสดิน ณ อยุธยา	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
ฯพณฯ พลเรือเอกอมร ศิริกายะ	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกระทรวงกลาโหม
ฯพณฯ นายปรก อัมระนันทน์	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกระทรวงพาณิชย์
ฯพณฯ พลเอกเสริม ณ นคร	ผู้บัญชาการทหารสูงสุด
ฯพณฯ นายเศรษฐ์ เหราบัตย์	เอกอัครราชทูตไทยประจำสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

คณะฝ่ายลาวประกอบด้วย

ฯพณฯ สีสะหวาด แก้วบุญพัน	รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
ฯพณฯ สนั่น สุดทิจัก	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ไปรษณีย์โทรเลขและขนส่ง
ฯพณฯ สีชะนะ สีสาน	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแถลงข่าว วัฒนาการวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว
ฯพณฯ ไมจันตาน แสงมะนี	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงภายใน
ฯพณฯ คำผาย บุบผา	รัฐมนตรีผู้รักษาการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
ฯพณฯ ทองสะหวัด ไชคำพิทูน	รัฐมนตรีช่วยว่าการประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
ฯพณฯ คำอ้วน บุบผา	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกสิกรรมป่าไม้ และชลประทาน
ฯพณฯ คำมา พมกอง	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า
ฯพณฯ สุบัน สะลิดทิลาด	ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ
ฯพณฯ วันทอง แสงเมือง	เอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวประจำราชอาณาจักรไทย

6. การเจรจาหารือได้ดำเนินไปท่ามกลางบรรยากาศแห่งการเข้าใจอันดีระหว่างกันและด้วยไมตรีจิตมิตรภาพฉันท์พี่น้องอันดียิ่ง

7. นายกรัฐมนตรีทั้งสองได้ทบทวนพัฒนาการแห่งความสัมพันธ์ระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว นับตั้งแต่ได้มีแถลงการณ์ร่วมฉบับลงวันที่ 6 มกราคม 2522 ในโอกาสที่ ฯพณฯ พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ได้เดินทางไปเยือนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวอย่างเป็นทางการ ระหว่างวันที่ 4 - 6 มกราคม 2522 นายกรัฐมนตรีทั้งสอง

แสดงความพึงพอใจอย่างยิ่งที่ความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่าง ไทย - ลาว ได้ก้าวหน้าไปในทางที่ดียิ่งขึ้น

8. นายกรัฐมนตรีทั้งสองเห็นพ้องกันว่า การมาเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการของ ฯพณฯ ไกรสร พรหมวิหาร และคณะในครั้งนี้ เป็นก้าวสำคัญอย่างยิ่งอีกก้าวหนึ่งในการกระชับความสัมพันธ์และความร่วมมืออันใกล้ชิดระหว่างรัฐบาลและประชาชนของประเทศทั้งสอง

9. นายกรัฐมนตรีทั้งสองได้แจ้งให้แต่ละฝ่ายทราบถึงสถานการณ์ในประเทศของตน และได้เปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการต่อเนื่อง การขยายและการกระชับสายสัมพันธ์มิตรภาพและความร่วมมือระหว่างประเทศทั้งสองให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น และก็ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่สองฝ่ายสนใจร่วมกัน

10. นายกรัฐมนตรีทั้งสองได้แสดงความพึงพอใจที่ได้เห็นว่าความสัมพันธ์มิตรภาพและความร่วมมือในหลายด้านระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้ขยายตัวออกไปได้สอดคล้องกับผลประโยชน์ของประชาชนไทย - ลาว ตามเจตนารมณ์ของหลักการที่ระบุไว้ในแถลงการณ์ร่วมฉบับลงวันที่ 6 มกราคม 2522 ในโอกาสการเยือนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเพื่อสันถวไมตรีอย่างเป็นทางการของ ฯพณฯ พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรไทย การแลกเปลี่ยนคณะผู้แทนในระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะระหว่างจังหวัดกับแขวงชายแดนของทั้งสองประเทศ ได้มีผลเป็นการส่งเสริมมิตรภาพความเข้าอกเข้าใจความเชื่อถือระหว่างประชาชนทั้งสองประเทศ และการร่วมมือกันในหลายด้านทำให้การติดต่อค้าขายดำเนินไปอย่างเป็นปกติและเห็นใจกัน

11. ทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องกันว่า การส่งเสริมการแลกเปลี่ยนคณะผู้แทนในระดับและแขนงต่าง ๆ ของสองประเทศให้เพิ่มขึ้น จะเป็นการขยายสัมพันธ์มิตรภาพ ความเชื่อถือ และการร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการพัฒนาประเทศของแต่ละฝ่ายให้เจริญรุ่งเรือง

ทั้งสองฝ่ายแสดงความพึงพอใจต่อผลสำเร็จเบื้องต้นอันสำคัญ ในการกระทำให้แม่น้ำโขงส่วนที่เป็นชายแดนระหว่างสองประเทศเป็นแม่น้ำสันติภาพมิตรภาพ และก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันอย่างแท้จริง

นายกรัฐมนตรีทั้งสองได้ตกลงกันว่า จะทำให้ชายแดนไทย - ลาว ทั้งหมดที่เป็นแม่น้ำโขงและทางบกเป็นชายแดนแห่งสันติภาพและมิตรภาพบนหลักการการเคารพเอกราชอธิปไตย และบูรณภาพแห่งดินแดนของกันและกัน การเคารพสิทธิประโยชน์อันชอบธรรมของกันและกัน การแก้ไขข้อพิพาทระหว่างประเทศทั้งสองโดยสันติวิธี เพื่อการนี้ บรรดาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของสองประเทศจะได้ตกลงกันในเรื่องข้อกำหนดและระเบียบการเกี่ยวกับด่านเข้าออกระหว่างสองประเทศ การไปมาหาสู่กันระหว่างประชาชนสองฝ่ายตามชายแดนไทย - ลาว และกำหนดวิธีการอันจำเป็นที่ประสิทธิผลเพื่อสกัดกั้นการเคลื่อนไหวใด ๆ ของผู้ก่อการร้ายที่ใช้เขตชายแดนเป็นแหล่งหลบซ่อนไปปฏิบัติการรบกวนทำลายความสงบสุขของประชาชนตามชายแดนทั้งสองฝ่าย จะพยายามให้การศึกษาอบรมประชาชน ทหาร ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ปฏิบัติงานอยู่บริเวณชายแดน ให้ตระหนักถึงเจตนารมณ์แห่งการเสริมสร้างมิตรภาพไทย - ลาว และให้มีการปฏิบัติตามระเบียบที่ได้กำหนดไว้อย่างถูกต้อง

12. นายกรัฐมนตรีทั้งสองได้แสดงความพึงใจที่ความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างประเทศทั้งสองได้เพิ่มพูนมากขึ้น หลังจากที่ได้มีการลงนามความตกลงว่าด้วยการค้า ณ นครเวียงจันทน์ เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2521 ในการนี้ทั้งสองฝ่ายเห็นควรให้มีการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนผู้แทนการค้า การติดต่อทางการค้าให้มากยิ่งขึ้นทั้งในระดับรัฐบาลและเอกชนเพื่อทำให้การค้าระหว่างประเทศเพิ่มทวีขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของความตกลงว่าด้วยการค้าดังกล่าวข้างต้น นอกจากนั้นทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องที่จะเพิ่มพูนการซื้อขายสินค้าของประชาชนตามบริเวณชายแดนของประเทศทั้งสอง

13. นายกรัฐมนตรีทั้งสองได้ยืนยันอีกครั้งหนึ่งที่จะปฏิบัติตามหลัก 5 ประการที่ได้ระบุไว้ในแถลงการณ์ร่วมฉบับลงวันที่ 6 มกราคม 2522 อันเป็น

พื้นฐานแห่งความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสอง กล่าวคือ

- เคารพเอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งดินแดนของกันและกัน
- เคารพสิทธิของแต่ละประเทศที่จะดำรงอยู่ โดยปราศจากการแทรกแซงและการคุกคามจากภายนอก
- ไม่แทรกแซงในกิจการภายในของกันและกัน ทั้งละเว้นการดำเนินการทำลายต่อกันไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม
- ระงับข้อขัดแย้งโดยสันติวิธีตามกฎบัตรสหประชาชาติ บนพื้นฐานแห่งความเสมอภาค
- ละเว้นการคุกคาม หรือใช้กำลังต่อกัน และจะไม่ยอมให้ผู้อื่นใช้ดินแดนของตนเป็นฐานทัพเพื่อแทรกแซงคุกคาม หรือรุกรานประเทศอื่นไม่ว่าในรูปใด รวมทั้งการปฏิบัติตามคำมั่นที่ให้ต่อกันว่า แต่ละฝ่ายจะไม่ยอมให้มีการใช้ดินแดนของตนเป็นฐาน เพื่อแทรกแซง คุกคาม รุกราน หรือบ่อนทำลายอีกฝ่ายหนึ่งไม่ว่าในรูปใด

14. นายกรัฐมนตรีทั้งสองได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และได้แสดงความห่วงใยเป็นอย่างมากต่อความตึงเครียดที่มีอยู่ในภูมิภาค ซึ่งอาจกระทบกระเทือนอย่างร้ายแรงต่อสันติภาพและความมั่นคงของประเทศในอาณาบริเวณนี้ ทั้งสองฝ่ายได้ย้ำถึงความจำเป็นรีบด่วนปัญหานี้จะต้องได้รับการแก้ไขโดยสันติวิธี และยุติธรรม เพื่อที่จะให้สันติภาพและเสถียรภาพกลับคืนมาสู่ภูมิภาค

15. ฯพณฯ ไกรสร พรหมวิหาร นายกรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้แจ้งว่าสภาพการตึงเครียดที่เกิดขึ้นในลาวในปัจจุบันเป็นการข่มขู่โดยตรงต่อสันติภาพและเสถียรภาพในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และได้ยืนยันการตัดสินใจของประชาชนลาวเพื่อปกปักษ์รักษาเอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งดินแดนของตน ฯพณฯ พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรไทย รับทราบตามที่ ฯพณฯ ไกรสร พรหมวิหาร ได้ชี้แจง

16. ทั้งสองฝ่ายเห็นว่า เรื่องต่าง ๆ ที่ได้ตกลงกันแล้วในแถลงการณ์ร่วมฉบับนี้ จะได้ปรึกษาหารือกันต่อไปรายละเอียดเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

17. นายกรัฐมนตรีทั้งสองรู้สึกปิติยินดีเป็นอย่างยิ่งที่เห็นว่าการมาเยือนราชอาณาจักรไทยอย่างเป็นทางการของ ฯพณฯ ไกรสร พรหมวิหาร นายกรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและคณะผู้แทนลาว ในครั้งนี้ได้รับผลสำเร็จอย่างงดงามและถือเป็นก้าวใหม่ที่สำคัญยิ่งต่อการปรับปรุงและเสริมสร้างความสัมพันธ์ มิตรภาพ ความร่วมมือ ความเข้าใจอันดี และความเชื่อถือกันฐานบ้านพี่เมืองน้องระหว่างรัฐบาลและประชาชนสองชาติไทย – ลาว

18. ฯพณฯ ไกรสร พรหมวิหาร นายกรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและคณะผู้แทนรัฐบาลลาว ได้แสดงความขอบคุณอย่างจริงใจต่อ ฯพณฯ พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรไทย ตลอดจนรัฐบาลและประชาชนไทยที่ได้ให้การต้อนรับอย่างสมเกียรติอบอุ่นและด้วยไมตรีจิตอย่างดียิ่ง

ทำขึ้นเป็นภาษาไทย และลาว ทั้งสองฉบับใช้ได้เท่าเทียมกัน

กรุงเทพมหานคร 4 เมษายน 2522

สำหรับรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย	สำหรับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์	ไกรสร พรหมวิหาร
(เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์)	(ไกรสร พรหมวิหาร)
นายกรัฐมนตรี	นายกรัฐมนตรี

ประวัติผู้เขียน

นายวิรัช ร่วมพงษ์พัฒนะ เกิดวันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2505 สถานที่เกิดจังหวัดกรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยได้รับปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เมื่อ ปี พ.ศ.2527 เข้าศึกษาในบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ ปี พ.ศ. 2528 ปัจจุบันทำงานเป็นอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์